

K 41311052 : สาขาวิชาโบราณคดีสมัยก่อนประวัติศาสตร์

คำสำคัญ : พิธีกรรมฝังศพ / การฝังศพในภาชนะดินเผา / การจัดระเบียบสังคม

เวียงคำ ชวนอุดม : การศึกษาแบบแผนการฝังศพในภาชนะดินเผาในกลุ่มแม่น้ำมูล-ชี (THE STUDY OF JAR BURIAL PRACTICE IN THE MUN-CHI BASINS) อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ : ผศ.ดร.รัชนี ชูทรงเดช และ ผศ.พัชรีย์ สาริกบุตร. 266 หน้า. ISBN 974-653-562-5.

การศึกษาแบบแผนการฝังศพในภาชนะดินเผาในกลุ่มแม่น้ำมูล-ชีครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงลักษณะทางสังคมภายในของชุมชนโบราณที่ประกอบพิธีกรรมฝังศพในภาชนะดินเผาบริเวณลุ่มแม่น้ำมูล-ชี ความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นภายในชุมชนโบราณดังกล่าว เพื่อศึกษาเปรียบเทียบระหว่างแหล่งโบราณคดีในแต่ละพื้นที่ศึกษา และเพื่อศึกษาภาพรวมของแบบแผนประเพณีฝังศพในภาชนะดินเผาของกลุ่มแม่น้ำมูล-ชี ซึ่งเป็นแบบแผนพิเศษแตกต่างจากที่พบในแหล่งโบราณคดีอื่น ๆ ในภูมิภาคต่าง ๆ ของไทย โดยการศึกษาครั้งนี้ได้ทำการวิเคราะห์โบราณวัตถุใน 4 ประเด็นสำคัญ ดังนี้ 1) การวิเคราะห์โครงกระดูกมนุษย์ 2) การวิเคราะห์รูปแบบของการฝังศพและการจัดวางภาชนะฝังศพ 3) การวิเคราะห์ภาชนะฝังศพ และ 4) การวิเคราะห์สิ่งของที่อุทิศให้กับศพ โดยศึกษาเปรียบเทียบระหว่างแหล่งโบราณคดี 3 แห่ง ได้แก่ แหล่งโบราณคดีเมืองโบราณนครจำปาศรี แหล่งโบราณคดีโนนแก และแหล่งโบราณคดีบ้านเมืองบัว ร่วมกับการศึกษาเอกสารเกี่ยวกับแหล่งโบราณคดีที่พบการฝังศพในภาชนะดินเผาทั้งในประเทศและนอกประเทศ

ผลการศึกษาพบว่าชุมชนที่ปฏิบัติพิธีกรรมฝังศพในภาชนะดินเผานั้นเป็นชุมชนที่มีความซับซ้อนในสังคมค่อนข้างสูงในระดับแคว้นแคว้น รวมทั้งมีการจำแนกความแตกต่างโครงสร้างทางสถานภาพที่ปรากฏในหลักฐานการฝังศพ

ในด้านการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นภายในชุมชนโบราณดังกล่าวพบว่ามีผลต่อเนื่องของการอยู่อาศัยเข้าสู่สมัยประวัติศาสตร์ที่ได้รับอิทธิพลทางวัฒนธรรมจากภายนอก

การศึกษาเปรียบเทียบระหว่างแหล่งโบราณคดีในแต่ละพื้นที่ศึกษาว่ามีลักษณะทางสังคมและวัฒนธรรมอยู่ในระดับสังคมแคว้นแคว้น และ

การศึกษาภาพรวมของแบบแผนประเพณีฝังศพในภาชนะดินเผาของกลุ่มแม่น้ำมูล-ชี พบว่าแต่ละแหล่งที่ศึกษานั้นมีลักษณะเฉพาะของตน

The study of jar burial practice in the Mun-Chi Basins aim to study the aspects of ancient societies who practiced the jar burial in the Mun-Chi Basins, to study the changes that occurred in those communities, to study the similarities and the differences between those communities and to study the whole pattern of jar burial practices in the Mun-Chi Basins.

The approaches of this study included the analysis of skeletons in burial jars, form and the disposal of burial jars, forms of burial jars, and grave goods that found associated with jars, comparative study between 3 sites including Mueng Boran Nakhorn Jampasri, Non Kea, and Ban Mueng Bua, as well as documentary sources about jar burial sites in the Mun-Chi Basins and other countries

The result of the study were : 1) The communities whose practice jar burials were chiefdom societies. 2) Those communities had changed through historical periods. 3) The comparative of the three sites were chiefdom societies. 4) The jar burial patterns of each sites had their own mortuary practices.